

Kristin Stokstad

"Community archives" og Skeivt arkiv

Bacheloroppgave i Arkiv- og samlingsforvaltning

Veileder: Ingeborg Stensrud

Mai 2023

NTNU

Kunnskap for en bedre verden

Kristin Stokstad

"Community archives" og Skeivt arkiv

Bacheloroppgave i Arkiv- og samlingsforvaltning
Veileder: Ingeborg Stensrud
Mai 2023

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Kunnskap for en bedre verden

Innholdsfortegnelse

SAMMENDRAG.....	1
INNLEDNING.....	2
METODE OG LITTERATUR	2
TEORETISK RAMME	3
COMMUNITY ARCHIVES	6
<i>Motivasjon og prinsipper</i>	7
<i>Eksempler på community archives</i>	7
<i>Litt historie</i>	11
<i>Betydningen av community archives – og noe kritikk</i>	12
SKEIVT ARKIV: BAKGRUNN, OPPRETTELSE OG VIRKSOMHET	15
<i>Bakgrunn og opprettelse</i>	15
<i>Virksomhet: Skeivt arkiv som Nasjonalt ressurscenter</i>	18
<i>Samlingene</i>	20
DRØFTING	22
AVSLUTNING	23
LITTERATURLISTE	24
VEDLEGG 1	27

Sammendrag

Offentlige arkiver dokumenterer transaksjoner mellom myndigheter og borgere, men de gir ikke et fullstendig bilde av samfunnet. Holdninger til minoriteter og marginaliserte grupper gjenspeiles i de offentlige arkivene, og dokumentasjonen fremstår ofte som mangelfull og/eller feilaktig. I løpet av de siste tiårene har bevisstheten rundt dette økt både i Norge og internasjonalt. Som følge av dette har «*community archives*» oppstått, med sikte på å fylle manglene i de offentlige arkivene.

Skeivt arkiv, som er underlagt Universitet i Bergen, er det største skeive arkivet i Norden, og har fått status som Nasjonalt kunnskapssenter for skeiv historie i Norge. I Skeivt arkiv sin samling ligger arkivet etter Karen-Christine (Kim) Friele, en av de største aktivistene innfor skeiv historie i Norge, og hennes arkiv må derfor kunne kalles et aktivist-arkiv. Skeivt arkiv, derimot, er ikke betraktet som et aktivistarkiv. Men kan det kalles et *community archive*?

I denne bacheloroppgaven blir Skeivt arkivs virksomhet utforsket, i lys av begrepet *community archives*.

Innledning

Da det Skeive kulturåret ble markert i 2022 var regnbueflagget heist opp over hele landet, og 2022 var året for markering av at det var 50 år siden homoseksualitet ble avkriminalisert gjennom opphevelsen av straffelovens § 213 den 21. april 1972. Sammen med Nasjonalmuseet og Nasjonalbiblioteket var Skeivt arkiv initiativtakere til denne markeringen, og arrangement ble sterkt markert over hele landet. Kultur- og formidlingsinstitusjoner over hele landet ble invitert til å delta, og fra Stortinget til kommunehus rundt omkring i landet vaiet det fargerike flagget.

Under feiringen av Oslo Pride 25. juni 2022 ble flere utesteder og møtesteder for LHBT+ miljøet rammet av en masseskyting. Masseskytingen, som drepte to personer, og skadet 21 personer, var et uttrykk for hatkriminalitet mot det skeive miljøet. Dette ble en vond påminnelse på hvorfor det i vår tid fortsatt er nødvendig å kjempe for likeverd og likestilling av de skeive sine rettigheter.

Skeivt arkiv ble opprettet ut ifra et behov for å samle inn, kartlegge og dokumentere den skeive kulturen og historien i Norge både fra samtid og fortid. Hovedformålet var å øke kunnskapsnivået på kjønnslig/seksuelt/kulturelt mangfold i norsk historie, samt inspirere til økt forskning på dette fra forskjellige fagområder (Hellesund, 2014, s. 78).

Skeivt arkiv er underlagt Universitet i Bergen, er det største skeive arkivet i Norden, og har fått status som Nasjonalt kunnskapssenter for skeiv historie i Norge. Ifølge Hellesund (2014) betraktes ikke Skeivt arkiv som et aktivistarkiv, bl.a. på grunn av institusjonstilknytningen og at arkivet mottar offentlig støtte. Mange av arkivene i Skeivt arkiv er imidlertid donert av ulike aktivister, deriblant Kim Friele, en av de største aktivistene innenfor skeiv historie i Norge. Basert på denne typen materiale, og måten Skeivt arkivs materiale samles inn, karakteriserte jeg i utgangspunktet Skeivt arkiv som et «community archive.» Men kan det kalles det? Dette spørsmålet utgjør min problemstilling: *Kan Skeivt arkiv kalles et «community archive»?*

Metode og litteratur

I denne oppgaven har jeg benyttet meg av litteraturstudie som metode, og litteraturkildene har i hovedsak kommet fra internasjonale arkivteoretikere og arkivarer som Ketelaar, Flinn,

Gilliland, Cook m.fl. Det var vanskelig å finne relevante norske kilder, og disse er derfor begrenset til tre kilder: Helleland, Sjøholm og Valderhaug. Dette viser at feltet er lite utforsket i Norge, og den forskningen som er gjort bærer preg av internasjonale strømninger og ideer, særlig fra Storbritannia, Nord-Amerika og Australia.

Jeg har i tillegg til ulike litteraturkilder brukt Skeivt arkivs hjemmeside for innhentning av opplysninger om arkivets innhold, plandokumenter og annen informasjon om virksomheten. Jeg har hatt kontakt med Skeivt arkiv, og fikk noe informasjon fra dem, blant annet en utskrift av arkivkatalogen (vedlegg nr. 1). Denne fremstår som noe mangelfull, da den f.eks. ikke inkluderer minnesamlingen, men den gir et godt bilde på hva Skeivt arkiv har av person- og foreningsarkiv. Jeg mottok også nettopp Strategi 2023 -2027 og Handlingsplan 2023, men da var det dessverre for sent å bruke dokumentene aktivt i BA-oppgaven.

Mitt formål med oppgaven var ikke å utforske «queer archives», et annet praksis- og forskningsfelt som er preget av community archives' ideer og praksis. Jeg ønsket å undersøke community archives i en større kontekst. Spennvidden på feltet er stor, noe som vises i eksemplene jeg har valgt. Ketelaar sitt eksempel, om arkivene etter International Criminal Tribunal of the Former Yugoslavia, viser blant annet at det ikke bare er små aktivistarkiver som kan gå under definisjonen av community archives, mens Caswell sin artikkel om The South Asian American Digital Archive representerer et mer «typisk» eksempel på hva et community archive kan være.

Jeg har valgt å bruke community archive i sin originale språkdrakt, da det per dags dato ikke finnes noen god nok benevnelse på norsk for dette. Det må også nevnes at jeg har valgt å bruke «de skeive /skeivt» som dekkende betegnelse på mennesker og grupperinger innenfor LHBTI+-miljøet. Dette var et valg jeg gjorde ut ifra at det blir brukt som en dekkende betegnelse i bl.a. Hellesund (2014).

Teoretisk ramme

Arkivene skal, ifølge en demokratisk tankegang, forvalte en felles dokumentarv, et felles minne. Gjennom innsyn i arkivene og historiene de forteller bør borgerne ha en mulighet til å finne gjenkjennbare historier og en identitet. Ideelt sett, ved å ha tilgang til disse historiene kan man skape endringer i samfunnet, både forebyggende og i eksisterende holdninger. Dessverre er ikke dette alltid tilfelle. Offentlige arkiver dokumenterer transaksjoner mellom

myndigheter og borgere, men de gir ikke et fullstendig bilde av samfunnet. Holdninger til minoriteter og marginaliserte grupper gjenspeiles i de offentlige arkivene, og dokumentasjonen fremstår ofte som mangelfull og/eller feilaktig.

Nasjonens felles minne blir formet gjennom hva som blir dokumentert og bevart i arkivene, og på denne måten er arkivene med på å bestemme hvilke fortellinger som blir tatt med, og hvem sin historie som blir representert og bevart. En konsekvens av dette er at mange historier ikke er gjengitt, eller at de fremstilles på en feilaktig måte i de offentlige arkivene. Kaisa Maliniemi Lindbach skriver i sin artikkel «*Arkiv og minoriteter*» (2006, s. 70-71) at arkivet forsterker, fremhever og uttrykker den felles identiteten i nasjonen. Lindbach beskriver begrepene marginalitet og minoritet som «konstruksjoner som kan forandre seg» (Lindbach, 2006, s. 73- 74). Hun viser til minoritetsforskerne Jan Mohamed og Lloyd som skriver at disse konstruksjonen handler om posisjoner, og at dette kan defineres etter politiske betingelser.

Disse betingelsene kommer som et resultat av politisk underkuelse, ideologisk dominans, økonomisk utnyttelse eller sosial manipulering. Marginalitet og minoritet som begrep baserer seg på religion, kjønn, etnisitet, seksuell legning, sykdom eller andre forbindelser. Lindbach skriver videre om stereotypisering i samfunnet, og at dette er en måte å skille mellom ulike folkegrupper på. Bruken av slike stereotyper er allmenne holdninger som er godt fundamentert i samfunnet, og som brukes i dagligtale, underholdning og media. Denne stereotypiseringen kan bidra til en følelse av samhørighet og forståelse av hvor man hører til, og som en fremhever av den gruppen man hører til (Lindbach, 2006, s. 75).

I løpet av de siste tiårene har bevisstheten rundt slike tema økt både i Norge og internasjonalt. Som følge av dette har «*community archives*» oppstått, med sikte på å fylle disse hullene i arkivene.

Flinn og Stevens bruker begrepet *community archive* i betydningen i den betydningen som de mener allerede er i bruk. Her er begrepet forstått som at det legges vekt på en gruppes egen definisjon og identifisering av seg selv etter tro, lokalitet, yrke, etnisitet, ideologi, seksualitet, felles interesse eller en sammenblanding av dem. Det er også er variasjoner i formen som arkivene tar, enten de er aktive gjennom virtuelle arkiv på internett eller fysiske arkiv (Flinn og Stevens, 2009, s. 5).

Enkelte mener at *community-based archiving* innebærer et skifte i selve kjerneprinsippene for hva arkiv er. Terry Cook hevder dette i sin artikkel «*Evidence, memory, identity, and*

community: four shifting archival paradigms» (2013, s. 115). Skiftet går fra å være det Cook kaller «eksklusive depot» med et eget dominerende språk med termologi og definisjoner, til å være opptatt av samarbeid og delt forvaltning. Religiøse, kulturelle, symbolske og følelsesmessige verdier i samfunnet er av like stor betydning som av den juridiske og administrative betydningen av bevaring.

Rollen som arkivene har hatt i samfunnet har endret seg, og den er fremdeles i endring. I starten av 1990-tallet kom et skifte i tankegangen rundt hva et arkiv er, og hva arkivaren skal gjøre. Ifølge Terry Cook har arkivarens rolle gått gjennom fire stadier, fire paradigmer, igjennom de siste 150 årene. Arkivaren startet med å være passiv kurator til å skulle evaluere hva som er verdifullt, for deretter å gå videre til rollen som samfunnsformidler. Det fjerde paradigmet er gjeldende for tiden vi er inne i nå og i den siste rollen er arkivaren blitt samfunnsfasilitator (Cook, 2013, s. 95).

Internett og nye teknologiske muligheter har lagt til rette for at alle kan produsere sitt eget materiale og egne samlinger av musikk, litteratur, film, fotografi eller kunst, som de deretter kan dele på nett. Grupper eller organisasjoner som deler samme interesse, religion, aktivitet, legning osv., kan samle sitt interessefelt i egne forum på internett. Slik produseres også ulikt materiale som fungerer som dokumentasjon for deres virke i samfunnet. Gjennom dette mener Cook at man som arkivar har en gylden mulighet til å dokumentere både menneskelig og samfunnsmessig erfaring, og dette med en variasjon og relevans som man tidligere ikke kunne få tak i. På denne måten kan man ifølge Cook knytte dette sammen med på identitet, hukommelse og bevis i det han kaller «et mer helhetlig og levende totalt arkiv» (Cook, 2013, s. 113).

For å skape levende og mer helhetlige arkiver mener noen arkivteoretikere at arkivarer må innta en aktiv, nærmest aktivistisk rolle. Siden offentlige arkiver dominerer arkivlandskapet i Norge, som i de fleste land, fører dette ifølge Valderhaug (2014, s. 3) til en manglende dokumentering av samfunnet. For at arkivene skal gi et mer helhetlig bilde av samfunnet, mener han at arkivarer må gå aktivt ut og samle inn arkiver fra annen virksomhet enn den offentlige. Det vil si å gå utenom arbeidet som arkivarer tradisjonelt har hatt i offentlige arkivinstitusjoner. Valderhaug definerer i artikkelen «*Arkivaktivisme: Kampen for rettferd, demokrati og arkiv*» arkivaktivisme som «forskjellige typer handlingar som arkivarar og andre minnearbeidarar gjennomfører for å samle inn og bevare arkiv (i vidaste forstand) som normalt ikkje blir bevart av etablerte arkivinstitusjonar» (Valderhaug, 2014, s 2).

Community archives

Det er lite stoff som omhandler community archives i Norge, og selve begrepet community archives er vanskelig å oversette til en god nok betydning. I boken «*Community archives – the shaping of memory*» beskrives 14 forskjellige perspektiver og erfaringer med ulike community archives. I innledningen skriver Jeanette A. Bastian og Ben Alexander at disse 14 ulike bidragene gjør det klart at det ikke finnes noen definisjon på hverken «community» eller «archive», og at begge disse to vil bety vidt forskjellige ting i forskjellige sammenhenger (Bastian og Alexander, 2009, s. Xxii).

Å definere begrepet er, ifølge Flinn (2007), viktig, men også vanskelig. Grensene for hva som skal inkluderes i begrepet er uklare, og det finnes i tillegg flere betegnelser som beskriver lignende typer dokumentasjons- og samlingsarbeid: «lokalhistorisk gruppe, muntlig historieprosjekt, samfunnshistorieprosjekt og samfunnsminneprosjekt» (Flinn, 2007, s. 152). Noen kaller også stedet for samlingene sine museum, bibliotek eller ressurscenter. Disse virksomhetene driftes på ulike måter, både med og uten at profesjonelt utdannede arkivarer, historikere eller bibliotekarere er involvert (Community archives, 2022).

Når begrepet community archives er så vanskelig å definere, er det da i det hele tatt noe poeng å bruke det? Selv om bruken av terminologi varierer, hevder Gilliland og Flinn (2013) at det finnes fellestrekk som gjør begrepet nyttig.

Et av kjennetegnene på community archives er at de grunnlegges ut ifra et ønske om å dokumentere de historiene som ikke blir samlet inn av offentlige arkivinstitusjoner. Det er en vanlig oppfatning at offentlige arkiver, som eksisterer i stor grad for å dokumentere den offentlige forvaltningens saksbehandling, er mangelfulle, og at mange historier derfor ikke blir dokumentert. Denne oppfatningen utgjør eksistensgrunnlaget for de fleste community archives, som ofte dannes som en reaksjon på dette.

Informasjonen som ligger i materialet i offentlige eller statsfinansierte arkiver om de mindre dominerende gruppene i samfunnet, gir ofte gruppene en feil representasjon (Phillips, 2003 i Flinn, Stevens og Shepard, 2009, s.73). Dette materialet viser dem som objekter i saker som omhandler overvåkning, bekymring eller ulike handlinger tilknyttet offentlige organ, i stedet for at de blir sett på som borgere og som individuelle aktører i seg selv. Dette er noe av grunnlaget for fremveksten av community archives i Storbritannia ifølge Flinn, Stevens og Shepard (2009) bunner i.

Motivasjon og prinsipper

Ifølge Gilliland og Flinn (2013) er det typisk to motivasjonsfaktorer som community archives legger til grunn for innsamling og bevaring av en spesiell gruppes historie: Kulturell eller politisk. De som motiveres mest av den kulturelle dimensjonen er opptatt av å bevare historien til f.eks. en bestemt interesse, et bestemt sted eller en bestemt yrkesgruppe. De politisk motiverte, og ofte mer aktivistiske, vil noe mer. De vil ikke bare bevare, men også omgjøre feilaktige fremstillinger av en bestemt gruppe eller et bestemt samfunn. Særlig gjelder denne politiske motivasjonen grupper med bakgrunn i etniske minoriteter, arbeiderklassen eller LGBTQ, som etablerer egne arkiv for å få en politisk forandring, med en agenda for sosial rettferdighet. De kan beskrives som sosiale bevegelser som setter søkelyset på borgerrettigheter, sosial rettferdighet og en politisk forandring i samfunnet (Crooke 2007, s. 27 og Flinn & Stevens 2009, s.7 i Gilliland og Flinn, 2013, s. 5).

Selv om Gilliland og Flinn fremhever distinksjonen mellom den kulturelle og politiske motivasjonen bak community archives, hevder de at det også er noe iboende politisk i den førstnevnte kategorien, ved at både enkeltpersoner og interessesamfunn er engasjerte i at man formidler og bevarer historier og arkiver, som disse gruppene mener ellers ikke ville ha blitt ivaretatt. I Storbritannia, der begrepet community archives er godt etablert og kjent, blir de to motivasjonsgrunnene forsøkt samlet under ett for å beskrive det som foregår utenfor de tradisjonelle ABM-institusjonene (Gilliland og Flinn, 2013, s. 6).

Eksempler på community archives

The South Asian American Digital Archive (SADAA)

Community archives representerer for mange en stor mulighet for å skape en mer helhetlig dokumentasjon av samfunnets historie, og at arbeidet de gjør sørger for å vise sosiale ulikheter, skape felles identitet og samhørighet. Michelle Caswell, en av grunnleggerne av The South Asian American Digital Archive (SADAA) og forfatter av artikkelen «Seeing Yourself in History: Community Archives and the Fight Against Symbolic Annihilation», plasserer community archives rundt fem sentrale prinsipper: *deltakelsen* fra medlemmene er bred og fordeler seg på ulike spektre i alt fra arkivinnsamling og vurdering, til beskrivelse og oppsøkende arbeid. Det er en felles pågående *forvaltning* av kulturarven mellom selve arkivorganisasjonen og samfunnet den representerer. Det er et *mangfold* av stemmer og formater, gjerne utover det som man tradisjonelt finner i vanlige arkiver som *ephemera* og

gjenstander.¹ Arkivsamlingen posisjonerer seg som en form for *aktivisme* og det er en pågående *refleksivitet* når det gjelder den skiftende naturen som identitet og felleskapet kan ha (Caswell, 2014 i Caswell, 2014, s.31).

I artikkelen beskriver Caswell bakgrunnen for oppstarten av SADAA: Samip Mallick, som er den andre grunnleggeren av SADAA, hadde i sin oppvekst ikke kjennskap til sørasiatisk amerikansk historie. I samfunnet finner man gjerne sin kulturelle plass og identitet ved at man gjennom utseende, språk eller kultur føler en tilhørighet, og mangelen på dette gjorde at Mallick som andre generasjons innvandrere fra India følte seg utilpass i identiteten som amerikansk statsborger. Dette er noe som SADAA vil motvirke gjennom sitt virke : «SAADA aims to counter this kind of alienation by documenting the long history of South Asians in the United States through a freely accessible digital archive» (Caswell, 2014, s. 27). Mallick og Caswell oppdaget at til tross for at det i tiden da arkivet ble grunnlagt var nesten 3,5 millioner sørasiater i USA, var sørasiatisk amerikansk historie lite synliggjort. Kun et fåtall museer hadde hatt utstillinger relatert til sørasiatiske amerikanere, og det var ikke noe arkiv som systematisk hadde samlet inn materiale om denne historien (Caswell, 2014, s. 27).

Som community archive har SADAA et uavhengig styre, og er ikke tilknyttet noe institusjonelt eller offentlig arkiv. Mallick og Caswell grunnla i 2008 SADAA (med egne midler) som en ideell uavhengig organisasjon for å dokumentere og bevare den sørasiatiske historien i USA, og i 2014 hadde SADAA den største samlingen av digitalt materiale om sørasiatisk historie i USA på verdensbasis. Arbeidet med å søke opp, digitalisere, beskrive og publisere materialet til arkivet blir utført av ulike frivillige fra hele landet, og mange av de frivillige er studenter. Materialet i samlingen opparbeides gjennom aktivt oppsøkende kontakt med enkeltpersoner og organisasjoner i samfunnet, sporing av publisert forskning på sørasiatiske amerikanere, og ved hjelp av et etterhvert godt opparbeidet rykte (Caswell, 2014, s. 28-29).

Samlingen er dermed kun digital, og arkivet har ingen fysisk lagringsplass tilgjengelig. Den består av digitale filer med materiale i alle formater; skriftlige dokumenter, aviser, fotografier, lyd- og videoopptak, muntlige historier, brosjyrer, nettsteder og digitale filer (Caswell, 2014, s. 29). Disse kan alle relateres til den mangfoldige historien til sørasiater i USA. Materialet lånes ut fra enkeltpersoner, organisasjoner, samt akademiske og offentlige arkiver for å

¹ «objekter med kortvarig aktualitet, på engelsk kalt ephemera. I Norge betegnes dette av bibliotekarer som småtrykk, mens den grafiske bransjen tradisjonelt har kalt det aksidenser: hefter, fakturabrev, prislister, menyer, brevark og mye annet.» <http://nbbs.no/lesetips/flott-grafisk-teknisk-historie-3/>

digitaliseres og registreres, og leverer deretter tilbake til eierene. På denne måten får eierene av materialet beholde sine historiske minner, og kildene blir tilgjengelige for alle med tilgang til nettet. SADAA sine varierte digitale samlinger var (per 2013) brukt i sammenheng med utdanning, avhandlinger og kunstneriske arbeider (Caswell, 2014, s. 33).

SADAA har i tillegg til den digitale samlingen lagt til rette for at medlemmer med sørasiatisk amerikansk historie kan komme med egne bidrag i form av korte video og lydfortellinger. Gjennom «Digital participatory microhistory projects» viser arkivet at både nåtidens og fortidens historier er relevante, og at historiene og hendelsene til både kjente og ukjente mennesker er relevant (Caswell, 2014, s.30). Dette er en metode for dokumentfangst som Caswell mener utfordrer den tradisjonelle arkivfaglige definisjonen, ved at de fyller ut hull i den eksisterende dokumentasjonen innen offentlig arkiv.

SADAA har i samarbeid med sørasiatiske amerikanske studentgrupper, samfunnsorganisasjoner, bedrifter, kunstkoalisjoner, og sosiale rettferdighetsinitiativer drevet offentlige programmer rundt om på universiteter, museer, konferanser, og ulike organisasjoner og bedrifter som har sørasiatiske assosiasjoner. Ved hjelp av disse programmene får de et innblikk i hva det er som er attraktivt å finne for medlemmer og publikum i de digitale samlingene. På forum som arrangeres av disse programmene blir deltakerne spurt om innspill til hva som bør prioriteres i innsamlingen, og disse spørsmålene er med på å veilede valg av prioriteringer. Medlemmene får på denne måten en invitasjon til å tenke på hvilken betydning de individuelle personlige historiene kan ha for andre, samt en mulighet til å se seg selv i arkivene (Caswell, 2014, s. 35).

For South American Asian Digital Archive ligger deres største utfordring i finansiering til driften av arkivet. Donasjoner fra ulike individuelle givere utgjorde hovedandelen i den økonomiske støtten som arkivet mottok, og stiftelser som vanligvis gir støtte til legitime arkivinstitusjoner har vist seg som vanskelige å overbevise. Selv om arbeidet med å skaffe økonomisk støtte opptar mye av tiden til ansatte, er ønsket om å forbli uavhengige den viktigste drivkraften. Materialet de samler inn vil de ivareta som en uavhengig organisasjon, i motsetning til å være underlagt et større institusjonelt arkiv (Caswell, 2014, s. 33).

For mange community archives er finansieringen en utfordring, og ønsket om å være uavhengig og behovet for midler til driften kan gå på bekostning av hverandre. Ifølge Flinn, Stevens og Shepard (2009) er dette ofte et komplekst forhold som ofte forandrer seg i løpet av livet til et community archive: «If achieving sustainable resources means accessing public

funds, there is almost certainly a trade-off in terms of a loss of autonomy and independence» (Flinn, Stevens og Shepard, 2009, s.80).

International Criminal Tribunal of the Former Yugoslavia (ICTY)

Community archives har som nevnt mange betydninger, og Eric Ketelaar (2009) tar for seg en annen betydning av begrepet enn Caswell i artikkelen «A living archive, shared by communities of records» om International Criminal Tribunal of the Former Yugoslavia (ICTY) og deres arkiver. ICTY ble i 1993 etablert av FNs sikkerhetsråd, med formål om å strafferettfølge personer som har gjort seg skyldige i å bryte internasjonal humanitære lover i det tidligere Jugoslavia (UNSC, 1993; Bassiouni og Manikas, 1996; Scharf, 1997; Bass, 2000 i Ketelaar, 2009, s. 109).

Ketelaar ser i artikkelen på mulighetene som arkivene til ICTY kan gi til samfunn i det tidligere Jugoslavia. Han ser på disse arkivene som en mulighet til å hjelpe menneskene der til å ta tak i sin egen fortid, engasjere seg i historien, etablere sannhet og bruke hukommelsen- alt for å anerkjenne at det ligger en fortid der som deles med andre politiske og etniske samfunn (Ketelaar, 2009, s.109). Denne fortiden er dokumentert i arkivmateriale hvorav hoveddelen ligger i påtalemyndighetens dokumentasjon i form av blant annet vitneforklaringer og bevismateriale, samlet inn fra både offentlige og private kilder fra hele Jugoslavia (Ketelaar, 2009, s.111).

Ketelaar peker på en mer betydelig sekundærverdi av materialet i arkivene: det er viktig for historisk ansvarlighet, og kan brukes av forskere, anklagere, og ofre for å gjøre kjent brudd på menneskerettighetene (Montgomery, 2004, s.23 i Ketelaar, 2009, s.113-114). For tusenvis av ofre kan det å få tilgang til dokumentene i slike arkiver bety at man får satt sine traumer inn i kontekst. Ved at man kan få knyttet sine egne minner og offentlige minner opp mot arkivenes innhold, kan det få en helende effekt for mennesker med traumer (Ketelaar, 2008 i Ketelaar, 2009, s.120).

Det tidligere Jugoslavias historie er ingen felles historie, det historiske minnet er fragmentert med ulike grupperinger som hver har sin egen versjon av opplevd historie, og som ønsker at dette minnet kun skal være tilgjengelig for medlemmer av sin egen gruppe (Ketelaar, 2009, s 122). Ketelaar mener at ICTY sine arkiv bør den være tilgjengelig fra alle steder i verden hvor folk har et ønske om å bruke arkivene, og at selv om arkivene er omstridte, så bør risikoen tas fordi en mulig forsoning krever at man gjør det (Christodoulidis, 2000 i Ketelaar, 2009, s. 122).

For å holde arkivet levende mener Ketelaar at ICTY sitt arkiv bør utvides med innhold fra et bredt spekter av materiale som samles inn av ikke-statlige og statlige organer, og at ofre, vitner, siktede, og dømte bør få lov til å dele sine kommentarer og historier i arkivet (Ketelaar, 2009, s. 123). Ketelaar mener arkivet vil fortsette å være levende etter av ICTY har fullført sine hovedoppgaver gjennom bruk på grunnlag av det vil kontinuerlig bli utvidet, utfordret, og omstridt. Det vil være åpent for bestridelse, og det kan være til hjelp for et samfunns medlemmer til å kunne ta tak i sin egen fortid (Ketelaar, 2009, s. 121).

At arkivet er levende er også ett av kjennetegnene på community archive som Gilliland og Flinn drar frem. Samlingene i community archives er ikke samlet inn for passiv bevaring, men er vanligvis samlet inn for å brukes aktivt i nåtiden. Materialet i samlingene brukes i formål rettet mot utdanning, bygging av solidaritet, sosial produksjon av kunnskap, utfordre feilaktige eller fraværende fremstillinger i de store offentlige nasjonale fortellingene og en felles arv man kan identifisere seg med (Gilliland og Flinn, 2013, s.9).

Litt historie

Gillian og Flinn beskriver opprinnelsen til community archives i Storbritannia i artikkelen «Community Archives: what are we really talking about?» (Gillian and Flinn, 2013).

I Storbritannia har det blitt samlet og delt arkivmateriale innenfor lokalhistorie i mer enn 100 år. Rett etter den andre verdenskrig ble noen av disse samlingene opprinnelsen for lokale museum-, arkiv- og bibliotekstjenester, mens noen andre fortsatte å samle, skape og drifte arkiv som uavhengige lag. Nye bevegelser som kom på slutten av 1960-tallet og fremover, førte til at denne type innsamling ble mer populær. Nye sosialhistoriske tilnærminger påvirket ulike grupper i samfunnet som ville utfordre samlingene og formidlingen i de vanlige arkiv og museer. På 1970- og 1980-tallet ble mange samfunnshistoriske prosjekter startet, og disse ble delvis finansiert gjennom statlige programmer.

Ved starten av 1990-tallet avtok aktiviteten etterhvert som denne finansieringen ble kuttet, men i overgangen fra 1990 til 2000-tallet kom det i områder med betydelige økonomiske og sosiale endringer en stor gjenoppblivning i interessen av lokalhistorisk bevaring. Dette kom i sammenheng med utvikling i bruken av internett, sosiale teknologier og gjennom en betydelig offentlig finansiering fra Heritage Lottery Fund og andre bidragsytere (Flinn & Stevens 2009; comm@NET 2000, 16; Jura 2009; Hall 2005 i Gilliland og Flinn, 2013, s. 6).

Storbritannia er ett av de landene i verden som har størst utbredelse av denne type arkiv, og her er bruken av community archive som begrep godt kjent. Her har arbeidet rundt, og

betydningen av, community archives økt i både interesse og anerkjennelse innenfor de siste tiårene. Ifølge en rapport utarbeidet av the Community Archives Development Group (CADG) i 2006, var det opptil så mange som 3000 aktive community archives i Storbritannia, og antok at nærmere en million mennesker var involvert i de ulike arkivenes aktiviteter (Flinn, 2007, s.164).

UK's Archive Task Force anerkjente dette arbeidet i deres rapport som kom i 2004, «Listening to the past, Speaking to the future». I denne rapporten skriver de følgende om community archives;

«We have been impressed by the social impact made by some of the community archives that we have seen and we believe that there is a great opportunity to encourage this sort of activity. Joining together people with shared interests, identities or histories can be empowering, can help them to gain confidence in their own identities and can support citizenship where the people are disenfranchised or disadvantaged in some way» (Archive Task Force, 2004, s.18).

Rapporten skriver videre at disse arkivene fungerer som en pådriver for å kunne forstå personlig arv i sammenheng med deres lokalsamfunn, og community archives er like viktige for samfunnet som de offentlige samlingene er (Archive Task Force, 2004, s.41-43).

Betydningen av community archives – og noe kritikk

Denne sosiale påvirkningskraften som Archive Task Force omtaler her handler om at arkivene bringer sammen grupper som ellers sjelden møtes, og at man gjennom å bringe frem historien og arven til marginaliserte samfunn, skaper en følelse av samhold, tilhørighet og felleskap (Flinn, 2007, s.165).

Synet på community archives og deres verdi varierer sterkt. I noen land er denne praksisen godt etablert og anerkjent, mens andre ser på arbeidet som community archives utfører med bekymring. Community archives oppfattes av enkelte som en trussel mot integriteten og profesjonell praksis for de som jobber i arkivene (Gilliland og Flinn, 2013, s. 1). Ifølge Valderhaug (2014) mener talspersonene for community archives at det er på tide med en forandring i den tradisjonelle oppfatningen som er gjeldene for bevaring, hvor arkivet overføres til en arkivinstitusjon. I de tilfellene hvor community archives ikke vil overføre sine arkiv til institusjonelle arkiv, kan institusjonene i stedet fungerer med en rådgivende funksjon

for disse gruppene. Valderhaug er skeptisk til dette, og mener at «all erfaring viser at bevaring er avhengig av fagleg og ressursmessig sterke arkivinstitusjonar» Valderhaug (2014, s.8-9).

Selv om mange community archives gjerne vil utvikle samarbeid med arkivinstitusjoner i håp om å sett inn sine perspektiv og historier inn i «den store historien», viser Flinn, Stevens og Shepard til at det er motstand fra community archives når det kommer til å jobbe med arkivinstitusjoner. Det har blitt en bedring i forhold til hvordan det var på 1970- og 1980-tallet, men det kan fortsatt oppstå vanskeligheter i arbeidsforholdet mellom community archives og arkivfaglige ansatte. Dette kan slå seg ut i forskjeller innen profesjonell praksis og ikke-profesjonell praksis, gjensidige misforståelser om fordeling av roller og aktiviteter, oppfattet mangel på anerkjennelse og respekt av andres kompetanse og ferdigheter, manglende kulturell følsomhet eller til og med rasisme (Flinn, Stevens og Shepard, 2009, s. 80). Mange av arkivene er veldig klare på ønsket om uavhengighet og autonomi i slike samarbeid. Dette behovet for uavhengighet er lett å forklare i tilfellene hvor opprettelsen av et community archive er en reaksjon på manglende representasjon i offisielle kilder til historien:

«These community-based archives serve as an alternative venue for communities to make collective decisions about what is of enduring value to them and to control the means through which stories about their past are constructed. These are archives for the people, by the people, that often eliminate the traditional middlemen of the professional archivist and university or government repository. In these institutions, decisions about what materials to collect, how to describe those materials, and who should have access to them are made by community members, generally most of whom are not professionally trained archivists» (Caswell, 2014, s.31-32).

For de fleste community archives kommer motivasjonen til å grunnlegge arkivet ut ifra et ønske om å skape et sted hvor man kan finne noe eller noen å identifisere seg med. Arkivet skal samle, bevare og formidle en representasjon av de historiene som mangler i de store institusjonelle arkivene. Men hva om materialets skaper ikke ønsker å dele sin historie? Hva om man ønsker å glemme det som er fortid, og at det å skulle dele denne fortiden med andre bare vil frembringe vonde minner og rive opp gamle sår?

I artikkelen «I can't wait for you to die» belyser forfatteren Harrison Apple en side av arkivarrollen som ikke så ofte blir belyst. Apple jobbet i mange år med innsamling og intervjuer i forbindelse med The Pittsburgh Queer History Project, som er et muntlig medie- og historiearkiv med fokus på LGBT-nattelivet i Pittsburgh fra 1960 til 2012. Dette var et

prosjekt som Apple startet i 2012, og som begynte som en undersøkelse av nattklubber som var eid og drevet av homofile (Pittsburghqueerhistory.com, 2023). Nærmere 40 år etter denne perioden, var historien om klubbene og de tilhørende medlemmene der blitt tilnærmet utilgjengelig for LHBTQ-samfunnet. Materiell som videoer, fotografier, musikkassetter og diverse papirer fantes hjemme hos tidligere medlemmer, og Apple samlet her en mengde materiale hvor mye havnet inn under de digitale offentlige samlingene som prosjektet laget (Apple, 2021, s.117).

I materialet som Apple samlet inn, kom mye fra en av de mest sentrale fortellerne under intervjuene, Robert «Lucky» Johns. Han hadde vært forvalter for en av klubbene, the Travelers Club. I dette materialet var det blant annet noen dagbøker som ble gitt til Apple etter at de hadde formet et vennskapsforhold over flere år. Lucky gav dem til Apple med en visshet om at det ikke ville bli gjort tilgjengelig for allmennheten, og det ville bety et brudd på tilliten mellom dem å skulle dele dette offentlig. For Lucky var dette minner om et levd liv som han helst ville glemme, og han gav dem til Apple fordi han ikke orket å se på dem lenger. Det gav en påminnelse av hvor mange venner av han som hadde gått bort på grunn av AIDS, og om politivolden som kom knyttet til deltakelsen i klubben. Apple beskriver Luckys motvillighet til at dette skulle havne i arkivet på denne måten: «Contrary to my assumption, the actual processes of arrangement, description, and endless repetition were not empowering for Lucky. In fact, the material's most authoritative caretaker would have rather they were destroyed» (Apple, 2021, s.118).

Apple holdt i 2019 et foredrag på LGBTQ Archives Libraries Museums and Special Collections (ALMS) sin årlige konferanse i Berlin, og fortalte her om avgjørelsen han hadde tatt om å ikke dele Lucky sine dagbøker med offentligheten. En deltaker i publikum uttrykte sin frustrasjon over å ikke få ta del i dette materialet ved å si; "I can't wait for you to die so that I can get my hands on all the things that you won't show us."(Apple, 2021, s.113).

For Apple ble dette en påminner om at hva som havner i arkivene, er arkivarens ansvar. Community archives har ifølge Apple en idealistisk oppgave om å vise frem alt det som ikke havner i de offentlige arkivenes eierskap eller på en annen måte ikke ser dagens lys. Det å unndra noe fra samlingen er ikke en del av den faglige verktøykassen som man historisk sett har gjort (Apple,2021, s.122). Utsagnet fra deltakeren i publikumet viser til behovet for å samle inn materialet først, og så deretter ta det etiske hensynet etterpå. Dette er noe som gir

makt til arkivene, som vil sikre en linje med innsamling, registrering, bevaring og formidling fremfor å ivareta arkivmaterialets eiers opprinnelige ønsker for det (Apple,2021, s. 124).

Harrison Apple mener at arkivarene ved community archives ofte knytter innsamlingsarbeidet de gjør og arkivene til en samlet sak, og at dette skjer fordi at arbeidet med innsamlingen skjer over en lengre tidsperiode, noe som skaper eierskap til materialet. Apples erfaring fra arbeidet med innsamling handler hovedsakelig om takknemlighet og samarbeid, og mener at dette eierskapsforholdet lett kan komme av at man knytter materialet til personen som det representerer (Apple,2021, s. 129-130).

Apple (2021, s.133) presenter et annet syn på arkivering, en motsetning til tanken om at alt skal deles, og alt skal være en mulighet for å finne noe som er gjenkjennbart/ noe å identifisere seg med. Det ligger personlige historier bak, som noen av ulike, ofte av personlige grunner, ikke vil dele med omverden. Han mener han må ha rett til valget om å ikke arkivere, og at man skal kunne velge dette bort når det blir forespurt;

«I am trying to continue archiving while remaining aware that neither the profession nor the technology's teleology is actually pointed toward empowerment, and that refusing the imperative to archive does not represent an absence of care. I am leaving room for the possibility to refuse» (Apple, 2021, s. 136).

Skeivt arkiv: Bakgrunn, opprettelse og virksomhet

Bakgrunn og opprettelse

Skeivt arkiv er det nasjonale kunnskapssenteret for skeiv historie, og skal som depotinstitusjon bidra til at arkivmateriale som dokumenterer skeiv historie blir godt bevart i Norge (Skeivt arkiv, 2023). Opprettelsen av Skeivt arkiv i 2015 ble et vendepunkt for bevaringen av den skeive historien i Norge. Arbeidet som førte frem til politisk støtte og for å få statlig finansiering, startet på et tidspunkt som var gunstig i forhold til samtidens tankegang om bevaringen av minoriteters historie i samfunnet. En av arkivets grunnleggere, Tone Hellesund, mener at selv fem år tidligere ville oppgaven ha vært en mye vanskeligere oppgave (Hellesund, 2016, s. 121).

Dokumentasjon, formidling og forskning rundt skeiv historie er en viktig bidragsyter til å gi samfunnet kunnskap, gjøre den synlig og gjennom dette være med på å skape en endring i eksisterende holdninger. For lhbt-miljøene er denne dokumentasjonen en kilde til øking i selvfølelse og livskvalitet (Barne- og likestillingsdepartementet, 2016, s. 25). I Regjeringens handlingsplan fra 2016 mot diskriminering på grunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk «Trygghet, mangfold, åpenhet», la regjeringen frem støtte til Skeivt arkiv som en av tiltakene i regjeringens mål for «å sikre lhbt-personers rettigheter, bidra til åpenhet og aktivt motarbeide diskriminering» (Barne- og likestillingsdepartementet, 2016, s. 5).

Engasjement og debatt rundt kjønnsuttrykk og seksualitet som bryter med tidligere fastlagte normer, har skapt forandring i det politiske miljøet i Norge i nyere tid, og politiske partier i Norge har fattet stadig større interesse for skeiv politikk (Sjåholm, 2020, s.1). Forskjellige politiske partier har lansert seg selv som «homoparti», og som liberale i saker som omfatter skeiv politikk. På grunnlag av dette ble det ifølge Sjåholm en politisk debatt om hvem som var først ute i norsk politikk med å vise støtte til frigjørende skeiv politikk og som konsekvent har vist at de har støttet slik politikk. Dette har blitt en sak som appellerer til velgerne, og som har lagt føringer for skeiv politikk i Norge (Sjåholm, 2020, s.1). Opprettelsen av Skeivt arkiv kan sees i lys av denne politiske utviklingen.

Veien frem til å få politisk gjennomslag for et skeivt arkiv i Norge startet for kulturviter og etnolog Tone Hellesund i 2012, da hun ble ansatt som fagbibliotekar ved Universitetet i Bergen. Her ble ideen til arkivet utformet i samarbeid med Norges LHBT-forbund, det statlige organet LHBT-kunnskapscenteret, ledelse av bibliotek og universitet i Bergen, og fra den frivillige arkivgruppen i Oslo (Hellesund, 2016, s. 119). Hellesund (2016, s. 117) drar frem tre grunner for at man skulle etablere arkivet:

I de siste tiårene har arkiv- og museumssektoren kommet til en erkjennelse om at minoritetshistorien har vært sterkt neglisjert i de nasjonale historiene, og at det er stort behov for å finne og bevare kilder til disse historiene. Hellesund (2014, s.78) viser til ulike kulturverninstitusjoner som har løftet frem historien til ulike minoriteter: Norsk Døvemuseum, Samisk arkiv, Jødisk museum, Holocaust-senteret og Flerkulturelt kunnskaps- og kompetansesenter ved Glomdalsmuseet som legger historien til romanifolket. Men de skeive sin historie som minoritet har vært lite synlig i norske arkiv- og museumsinstitusjoner, og en forandring rundt dette er nødvendig.

Videre kan det for de skeive individene og gruppene som lever i samtiden ha en frigjørende og inspirerende effekt å kunne finne spor og historier av skeiv fortid. Ved å innhente, bevare og tilgjengeliggjøre materiale som kan vise at det finnes en skeiv historie i den norske fortiden, kan dette være med på å skape en identifiserbar base for det store mangfoldet som finnes innenfor den skeive gruppen. I historiene til fortidens forkjempere for de skeives rettigheter i samfunnet, som for eksempel i Kim Friele sitt arkiv, kan man hente inspirasjon og motivasjon til videre arbeid for å opprettholde og skape likeverd i dagens samfunn.

Den siste grunnen er den som ligger nærmest Hellesund sitt eget interesseområdet, nemlig forskning på området om kjønn og seksualiteter. Selv om ikke-normative seksualiteter, spesielt homoseksualitet, har blitt vesentlig mer synlig i samfunnsbildet i løpet av de siste tiårene er det gjort svært lite forskning på området, og behovet for kilder til akademisk analyse av fortidens kjønns- og seksualitetssystemer er nødvendig å etablere (Hellesund, 2014, s.80 og Hellesund, 2016, s.117). Hellesund mener at innenfor academia er det en mangel på forståelse for forskning på skeiv historie: «From a non-queer perspective, it seems like there has been plenty said about LGBT, queer, and related issues. From a queer perspective, the conversation and research here has hardly begun» (Hellesund,2016, s.117).

Hellesund skriver om det politiske arbeidet som skjedde i årene 2012-2015 for å få støtte til opprettelse av et skeivt arkiv i Norge. I 2013 var den sittende regjeringen bestående av en konservativ mindretallsregjering med Høyre og Frp. Alle partier utenom disse partiene gav sin støtte til at det var behov for å etablere et skeivt arkiv, også partiene som var i koalisjon med mindretallsregjeringen, Krf og Venstre. Stortingsrepresentant fra Senterpartiet, Kjersti Toppe, la 19.juni 2015 i samarbeid med SV og AP frem et delegatforslag om økonomisk støtte til Skeivt arkiv i Stortinget. Partiet Venstre og deres representant Terje Breivik hadde klart å få etablert en årlig bevilgning som sikret Skeivt arkiv 5 millioner årlig fra statsbudsjettet, og i januar 2016 kom det under stortingsdebatten støtte fra alle politiske partier om en årlig bevilgning på 5 millioner kroner i statsbudsjettet.

I tillegg var det viktig med en forankring av prosjektet innenfor arkivsektoren, og fra arkivseksjonen i Norsk Kulturråd kom det rådgiving og økonomisk støtte. Økonomisk støtte kom også fra Universitetet i Bergen, Fritt Ord, Norsk Kulturråd og Nasjonalbiblioteket. Media sørget for stor oppmerksomhet rundt Skeivt arkiv, og interessen for forskjellige skeive historier fra arkivet, var ifølge Hellesund stor. Dette var en strategi som hjalp til med å få

gjennomslag for politisk støtte, samtidig som Hellesund skriver at timingen på promoteringen av prosjektet kunne ikke ha truffet bedre (Hellesund, 2016, s. 121).

Samlet strategi og handlingsplan for 2023-2027 viser at Skeivt arkiv ønsker å tilgjengeliggjøre en større del av sin samling. Digitalisering av arkivmaterialet er gjennomgående i de fleste punkter, og samarbeid med Digitalarkivet, Arkivverkets publiseringskanal for arkivmateriale, er også nevnt flere ganger. Skeivt arkiv har også nevnt i sin strategi at man skal «opprettholde god kontakt med miljøer der relevante arkiver blir skapt» (Skeivtarkiv.no, 2023, s.1). Materiale fra personer med samisk og etniske minoritetsbakgrunn er satt som et punkt i handlingsplanen for innsamling av muntlig historie, noe som vil åpne for videre dekkende kartlegging av de skeives historie i Norge. Under punktet dialog, samarbeid og nettverk er det satt opp mål om deltakelse og videreutvikling med sentrale styresmakter, Nasjonalbiblioteket, Norsk Museumsforbund, Arkivverket og forskningsnettverket for LHBTi+ ved Universitet i Bergen.

Virksomhet: Skeivt arkiv som Nasjonalt ressurscenter

I representantforslaget som kom fra daværende stortingsrepresentanter Aasrud, Toppe og Lysbakken 19.juni 2015, pekte de på at det ikke var noe permanent nasjonalt senter for LHBT-historien i Norge. Representantene mente at denne rollen ville bli fylt av Skeivt arkiv gjennom at man sikret støtte til driften ved hjelp av et fast statlig tilskudd. De mente at uten faglig forsvarlig styring av de skeives historie i Norge ville denne historien blir mangelfull og svekket (Stortinget, 2015). Gjennom at Skeivt arkiv ble tildelt årlig statlig støtte, ble det også underlagt det ansvaret som en offentlig institusjon har.

Hellesund skriver at det har vært et sentralt syn i Skeivt arkiv at det skulle driftes profesjonelt gjennom etablerte arkiv- eller biblioteksinstitusjoner. Dette mener hun vil sikre kvalitet, kunnskap, allmenn tilgjengelighet og kunnskap til den norske befolkningen, da den skeive historien er en del av den norske historien (Hellesund, 2014, s.78). Universitetsbiblioteket er som del av Universitet i Bergen et akkreditert lærested underlagt universitets- og høyskoleloven, og må derfor følge retningslinjer og krav fra Stortinget. Arkivet må følge arkivlovens hjemler i forhold til oppbevaring av samlingen, samt offentlige regelverk angående innsyn, og etter avtale med eier/skaper av arkivet. (Arkivlova, 1992 og UiB, 2023).

Å skulle drifte Skeivt arkiv som et aktivistarkiv i betydningen som community archive, er noe Hellesund beskriver som urealistisk: «I believe that the only possibility of starting a functioning queer archive would be through existing institutions such as an established

archive, a museum or a university library» (Hellesund, 2016, s.118). Det norske samfunnet har tradisjonelt sett ikke finansiert denne typen arkiver privat, og hun mener også at det ville bli vanskelig å skulle drifte et slikt prosjekt uten støtten som ligger i den stabiliteten og kontinuiteten som en institusjon har. Det er også Hellesund sin mening at innehavere av materiale som kan være relevant for samlingen vil være mer fortrolige med et prosjekt som har forankring i en offentlig institusjon.

For Hellesund har ikke den skeive historien eierskap i en bestemt identitetsgruppe eller hos noen bestemte aktivister, og dette var også en av grunnene til at hun ville etablere Skeivt arkiv som et offentlig og institusjonelt arkiv. Historien om brudd på normer om seksualitet og kjønn, menneskene som var en del av det, og de forskjellige reaksjonene fra samfunnet rundt er ifølge Hellesund en del av den generelle historien, og bør på grunn av dette gå inn i et offentlig arkiv (Hellesund, 2016, s.118). Å skulle etablere et klart «vi» som representerer en samlet «skeiv» identitet i nåtid og for fortiden er i Hellesund sine øyne umulig, da et arkiv som baseres på bestemte aktivistgrupper eller identiteter vil føre til at noen sider av historien utelukkes. Ulike former av skeive liv har vært til stede i samfunnet før LHBT-aktivisme startet, og ønsket fra arkivet er at materiale knyttet til hvordan samfunnet konstruerte normalitet og avvik gjennom tiden, uavhengig av tilknytning, også kan inkluderes.

Som tidligere nevnt, var historien til mennesker med ikke-normative seksualiteter lenge ikke godt nok synliggjort av norske kulturverninstitusjoner og academia. Fraværet av materiale om denne gruppen bunner i at både arkivinstitusjonene, museene, skeive personer og deres slektninger ikke har ansett disse historiene som noe som var verdt å ta vare på, fordi homoseksualitet og lignende «perversiteter» har blitt kriminalisert og mye skambelagt inntil ganske nylig tid. Den skeive historien beskrives av Hellesund som forvirrende, fragmentert, ustabil og ikke-lineær (Hellesund, 2014, s. 80).

Ikke-normative seksualiteter har opp igjennom historien blitt konstruert på ulike måter, men det som finnes av spor etter ikke-normative seksualiteter og kjønnsuttrykk i offentlige arkiv, er ofte tilknyttet pasientregister eller strafferegister. LHBT-materiale har ofte dukket opp i offentlige samlinger, hvor de bevisst kan ha blitt ekskludert grunnet at de ble ansett som umoralske eller pornografiske (Morris III and Rawson 2013 i Hellesund, 2016, s.115).

Private dagbøker, biografier, folkeminnematerialer, brev, fotografier, organisasjonshistorie,

muntlige historier og lignende minnegjenstander er viktige kilder for å vise at det har eksistert en skeiv historie i Norge. Hellesund skriver at Skeivt arkiv har nok materiale til å kunne tematisere denne store variasjonen og mengden (Hellesund, 2014, s. 80-81).

Samlingene

Samlingene som utgjør Skeivt arkiv ved Universitetsbiblioteket i Bergen inneholder 160 arkiv av ulike typer samlinger; privatarkiver, bøker og tidsskrifter, nettleksikonet Skeivopedia, Livsminnesamlingen med intervjuer, skriftlige livsberetninger, og nettstedet/hjemmesiden Skeivtarkiv.no. Arkivmaterialet på omtrent 530 hyllemeter, og kommer fra hele landet.

Samlingene er avhengige av bidrag fra LHBTI-miljøet, og det oppfordres til å sende inn materiale uavhengig av format, størrelse eller type. Tidsskrift, t-skjorter, private bilder, brevet det meste kan være aktuelt for å tas inn i samlingen, både digitalt og fysisk materiale (Skeivtarkiv.no, 2023).

Registreringsarbeidet gjøres gjennom bruk av Asta, som er en kjent nasjonal arkivdatabase for ulike typer arkivmateriale, som også gjør at dette materialet kan tilgjengeliggjøres på for eksempel Arkivportalen, som er den nasjonale databasen for historiske arkiv i Norge. På Arkivportalen ligger 16 arkiv fra Skeivt arkiv, hvorav 2 er digitalisert. Et annet verktøy som brukes for å registrere, skanne og dele digitalisert materiale, er Marcus. Dette er portalen som Spesialsamlingene tilhørende Universitetsbiblioteket i Bergen bruker for å fremvise delene av samlingene som er digitalisert (Hellesund, 2016, s. 123).

Privatarkivene rommer over 60 forskjellige arkiver som kommer fra blant annet privatpersoner, tidsskrift, samt ulike lag og organisasjoner. Samlingen rommer tidsskrifter, bøker, artikler, kostymer, buttons, plakater, lyd- og videoopptak, stoler, t-skjorter m.m. Arkivene som stammer fra privatperson utgjør hoveddelen av samlingene, og kommer fra blant annet forfatter, forskere, ulike aktivister og forkjempere for skeives historie og rettigheter. Her er arkivet etter Karen-Christine (Kim) Friele en viktig bestanddel av arkivet, og er på 20 hyllemeter med dokumenter fra 1932 til 2012. Kim Friele var en viktig og kjent profil i kampen for homofile og lesbiske, og hennes arbeide for likestilling for de skeive har vært avgjørende for blant annet fjerning av straffelovens § 213 i 1972, og fjerningen av homofile som diagnose «mentalt forstyrret» i 1977. Dette arkivet ble 2. desember 2014 tatt inn i Norges dokumentarv, den norske delen av UNESCO's Memory of the World dokumentarv, og finnes også digitalt tilgjengelig gjennom Arkivportalen (Skeivtarkiv.no, 2023).

Kunnskapen om skeive liv er skjør, og kan forsvinne om den ikke blir skrevet ned. Nettleksikonet Skeivopedia er et oppslagsverk for slik kunnskap (Hellesund, 2016, s. 123). Det er en kontinuerlig voksende tekstsamling, og tekstene er hovedsakelig skrevet av Skeivt arkiv. Arkivet presiserer at den på ingen måte er ferdig og at de artiklene som foreløpig er på nett ikke nødvendigvis er uttrykk for at temaene er viktigere enn andre. Artiklene er kategorisk søkbare etter emne, epoker, personer og organisasjoner og skal etter planen utvikle seg over mange år (Skeivtarkiv.no, 2023).

Når det gjelder tilgjengeliggjøring av den fysiske samlingen, er det lite som er digitalisert per dags dato, og innholdsbeskrivelsen av mange arkiver er mangelfull. Hjemmesiden Skeivtarkiv.no er en god veiviser til mange av de sentrale arkivene, men den er ikke fullstendig i forhold til hva den fysiske samlingen inneholder. Digitalisering av arkivmateriale skjer jevnlig, men det som ennå ikke er digitalisert er kun tilgjengelig for innsyn i lesesalen på Universitetsbiblioteket i Bergen (e-post fra Skeivt arkiv, 19.04.23). Informasjon om mottatt arkivmateriale, eller materiale som er digitalt skapt eller som har blitt digitalisert finnes i den digitale katalogen (Skeivtarkiv.no, 2023).

Sosiale medier spiller en stor rolle når det gjelder å nå ulike typer publikum. I tillegg til nettsiden er Skeivt arkiv aktive på Instagram, Facebook, TikTok, Youtube og Twitter. Aktivitetsnivået på de ulike mediene er beskrevet i årsrapporter som ligger ute på nettsiden, og i 2022 flyttet Skeivt arkiv seg etter publikum ut på TikTok. Her blir korte historier fra den skeive historien i Norge lagt ut, og videoen med Kim Friele ble delt nesten 20 000 ganger, og gjennom dette mediet når Skeivt arkiv et yngre publikum enn før. (Skeivtarkiv.no, 2023).

Livsminnesamlingen er en stor og viktig del av Skeivt arkivs samlinger. Den består av videointervjuer av «vanlige» skeive og aktivister, som deler sine egne erfaringer og opplevelser. På hjemmesiden er små snutter med redigerte videointervjuer lagt ut, og full-lengde versjonen av intervjuene kan man få tilgang til lesesalen på det fysiske arkivet. Disse intervjuene var i utgangspunktet planlagt publisert på hjemmesiden, men etter hvert som arbeidet med å intervjuer ble gjennomført ble dette revurdert. Gjennom lange dybdeintervjuer med selvbiografiske fortellinger kommer det ofte personsensitive opplysninger opp, og disse intervjuene kan kun sees i sin hele lengde på lesesalen ved Skeivt arkiv, etter at man har signert en taushetserklæring (Hellesund, 2016, s.124).

Drøfting

Som arkiv ligger Skeivt arkiv innenfor beskrivelsene av både community archives og institusjonelt arkiv. Innsamlingen og samlingen i seg selv taler for at de er et community archive. Den statlige finansieringen, den institusjonelle forankringen og forpliktelsene dette innebærer, står derimot i kontrast til det som tradisjonelt sett har blitt betegnet som et community archive.

Hellesund mener at Skeivt arkiv er mer attraktivt for mulige givere av materiale til arkivets samling, på grunnlag av dets forankring som en offentlig institusjon. Dette er interessant i forhold til SADAA, som ønsker å være helt uavhengig av institusjonelle krav og styringer, fordi de mener at nettopp det gjør dem mer attraktiv for potensielle givere. Eierne av materialet som SADAA mottar, blir ikke bedt om å donere sine fysiske arkiv, bare digitale kopier. Dette gjør at de får beholde sine minner i hjemmet, samtidig som det kan bli brukt som kilde til forskning og utdanning, og som ressurs for andre til å finne kulturell tilhørighet. Skeivt arkiv, derimot, overtar eierskapet til de arkivene de tar inn i samlingene, og overtar dermed også kostnader ved bevaring og formidling, samt rettighetene til å bruke materialet som de vil – innenfor rammene av det personvernet tillater.

Hellesund sin mening kan komme fra at man i Norge generelt har stor tillit til offentlige institusjoner. Hun får støtte fra Valderhaug, som mener at institusjonelle arkiv er bedre skikket fordi de er bedre rustet både faglig og ressursmessig (Valderhaug, 2014). Dette står i sterk kontrast til den generelle tankegangen i community archives internasjonalt, hvor man ofte kan finne eksistensgrunnlaget for mange av disse arkivene i at de ikke føler seg representert i den offentlige historien på den måten de mener er riktig. Et av eksemplene er SADAA, hvor medgrunnlegger Samip Mallick ikke fant sørøstasiatisk amerikansk historie i sitt søk etter plass i den amerikanske historien, og som sannsynligvis av den grunn var mer skeptisk til å gi fra seg kontrollen over det materialet SADAA forvalter.

Innsamlingsmetoden til Skeivt arkiv har klare trekk fra community archives, ved at de går bredt ut og blant annet oppfordrer til at man skal dele sine erfaringer. Livsminnesamling med videointervjuer av mennesker med skeive historier, har likhetstrekk med SADAA sine «Digital participatory microhistory projects». Som Cook (2013) tidligere påpekte, er slike bidrag en gylden mulighet til å få en unik dokumentasjon fra en del av samfunnet man tidligere ikke kunne få tak i, og en god mulighet for å dekke hullene som finnes i offentlige

arkiver og samlinger. Skeivt arkiv har, som statlig støttet institusjon, og med status som nasjonalt ressurscenter, større handlingsrom enn mange community archives. På denne måten sørger de for at de skeive sin historie blir representert gjennom samarbeid med andre større institusjoner, kulturelle arrangement og bred dekning i sosiale- og andre media. Som andre community archives har de imidlertid inntatt en rolle som aktiv innsamler av arkiv, noe som også er satt som mål i strategien for 2023-2027.

Community archives er ofte preget av arkivaktivisme, og som Valderhaug (2014) peker på, samler de inn og bevarer typer materiale som de etablerte arkivinstitusjonene som oftest ikke gjør. Det gjør også Skeivt arkiv, som blant annet har kostymer, buttons, t-skjorter, bannere, stoler, m.m. i samlingene sine.

Skeivt arkiv sitt mangfoldige materiale kommer fra en minoritetsgruppe med en skambelagt fortid, og som fortsatt kjemper for likeverd og aksept i samfunnet, noe som angrepet i Oslo 25. juni 2022 var et eksempel på.

Avslutning

Hellesund hadde tre grunner for å etablere Skeivt arkiv: Bevare minoritetshistorien, skape frigjøring og inspirasjon for samtidens skeive ved å dele fortidens historier, og skape kilder til forskning om fortidens kjønns- og seksualitetssystemer. Historien til de skeive har gjennom Skeivt arkiv sin innsats fått et betydelig løft, og arbeidet med å få inn mer materiale er godt i gang gjennom handlingsplanen for 2023.

Det var for Hellesund vesentlig å ikke plassere historien til de skeive i en bestemt gruppe basert på identitet eller aktivisme, noe som er forståelig i forhold til at de skeive ikke vil bli satt i bås. Historien rundt de skeive omhandler både handlinger og reaksjoner fra fortid og nåtid. Hvorvidt vi kaller Skeivt arkiv et community archive eller ikke, er dermed ikke så viktig. Gjennom dets samlingsstrategi- og metode, tilgjengeliggjøring og formidling er Skeivt arkiv en uvurderlig ressurs til både forskning, inspirasjon, frigjøring av skeiv identitet og en følelse av tilhørighet.

Hellesund (2016, s.112) oppsummerer sine tanker om hva Skeivt arkiv kan og bør være på følgende vis: *«a way to make future histories possible»*.

Litteraturliste

Apple, H. (2021) *I Can't Wait for You to Die-A Community Archives Critique*. *Archivaria* 92 (November), 110-37. Tilgjengelig fra:

<https://archivaria.ca/index.php/archivaria/article/view/13821>.

Archives Task Force (2004) *Listening to the past, Speaking to the future*, London: MLA. Tilgjengelig fra:

<https://ceice.gva.es/documents/163449496/163453359/ArchivesTaskForce.pdf/58e8d636-af87-4588-ae48-e7f2f4ce6f66>

Arkivlova (1992) *Lov om arkiv*. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-12-04-126>

Barne- og likestillingsdepartementet (2016) *Trygghet, mangfold, åpenhet- Regjeringens handlingsplan mot diskriminering på grunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk 2017-2020*. Tilgjengelig fra: <https://www.nhri.no/handlingsplan-mot-diskriminering-pa-grunn-av-seksuell-orientering-kjønnsidentitet-og-kjønnsuttrykk-2016/>

Bastian, J.A., og Alexander B. (2009) Introduction communities and archives – a symbiotic relationship i Bastian, J.A. and Alexander, B. (2009) *Community Archives*. London: Facet Publishing, s. xii-xxiv.

Caswell, M. (2014). *Seeing Yourself in History: Community Archives and the Fight Against Symbolic Annihilation*. *The Public Historian*, 36(4), 26–37.

Community archives (2023) i *Wikipedia*. Tilgjengelig fra: https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Community_archives&oldid=1084521115 (Hentet 01.03.2023).

Cook, T. (2013) *Evidence, memory, identity, and community: four shifting archival paradigms*, *Archival Science*, 13(2-3), s. 95–120.

Flinn og Stevens (2009) 'It is noh mistri, wi mekin histri.' Telling our own story: independent and community archives in the UK, challenging and subverting the mainstream, i Bastian, J. og Alexander, B. (2009) (red.) *Community archives - the shaping of memory*. London: Facet Publishing, s. 3–27.

Flinn, A., Stevens, M. and Shepherd, E. (2009) *Whose memories, whose archives? Independent community archives, autonomy and the mainstream*, *Archival Science*, 9(1-2).

Gilliland, A. og Flinn, A. (2013) *Community Archives: what are we really talking about?* (PDF). CIRN Prato Community Informatics Conference 2013 – via Keynote Speech.

Hellesund, T. (2014) *Skeivt arkiv*, *Tidsskrift for kulturforskning*, 13(4). Tilgjengelig fra: <https://ojs.novus.no/index.php/TFK/article/view/348> (hentet 03.04.2023).

Hellesund, T. (2016) *Skeivt Arkiv- the establishment of a Queer Historical Archive in Norway 2012-2015* *Lambda nordica*, 21(3-4).

Ketelaar, E. (2009) *Living Archive Shared by communities of records* i *Community Archives: The shaping of memory*.

Lindbach, K. M. (2006) *Arkiv og minoriteter* i *ABM-utvikling (2006) Arkiv, demokrati og rettferd. (ABM-skrift #28)*. Oslo: Kulturrådet. Tilgjengelig fra: <https://www.kulturradet.no/vis-publikasjon/-/publikasjon-arkiv-demokrati-og-rettferd>

Pittsburghqueerhistory.com (2023) *About Pittsburgh queer history (2023)* Tilgjengelig fra: <http://pittsburghqueerhistory.com/omeka/about> (hentet 23.04.2023).

Sjåholm, J. (2020) *Skeiv partipolitikk? En studie av stortingspartienes håndtering av "skeive" politiske saker fra 1970-årene til 2016* Masteroppgave i historie- Tilgjengelig fra: <https://bora.uib.no/bora-xmlui/handle/1956/22647>

Skeivt arkiv (2023) *Frieles arkiv i Norges Dokumentarv -* Tilgjengelig fra <https://skeivtarkiv.no/frieles-arkiv-i-norges-dokumentarv> (hentet 13.04.2023)

Skeivt arkiv (2023) *Skeivt arkivs strategi 2023-2027 og Handlingsplan 2023-* Tilgjengelig fra: <https://skeivtarkiv.no/plandokumenter> (hentet 19.05.2023)

Skeivt arkiv (2023) *Årsrapport 2022 Skeivt arkiv-* Tilgjengelig fra: <https://skeivtarkiv.no/arsrapport-2022-i-skeivt-arkiv> (hentet 13.04.2023)

Stortinget (2015) Dokument 8:141 S (2014–2015) *Representantforslag frå stortingsrepresentantane Rigmor Aasrud, Kjersti Toppe og Audun Lysbakken om å sikra Skeivt arkiv i Bergen midlar til permanent drift*. Tilgjengelig fra: <https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/representantforslag/2014-2015/dok8-201415-141.pdf> (hentet 11.04.2023)

Universitet i Bergen (UiB) (2023) *Tildelingsbrev* -Tilgjengelig fra:

<https://www.uib.no/ledelsen/107283/tidelingsbrev-og-%C3%A5rsrapport-universitetet-i-bergen#tidelingsbrev-2019-2023> (hentet 12.04.2023).

Valderhaug, G (2014) *Arkivaktivisme: Kampen for rettferd, demokrati og arkiv*- Artikkel i Rapport fra Vårkonferansen 2014.

Vedlegg 1

Privatarkiv - Skeivt arkiv	Hm	Ytre år
<u>A-0001 - Friele, Karen-Christine</u>	20	1950 - 2012
<u>A-0002 - Bernaas, Anfinn</u>	2	1971 - 2013
<u>A-0003 - Lindstad, Gro</u>	14,5	1959 - 2007
<u>A-0004 - Myking, Marit</u>	0,5	1976 - 1997
<u>A-0005 - Endsjø, Dag Øistein</u>	0,2	
<u>A-0006 - Lesbisk rørsle i Telemark</u>	0,3	1976 - 2000
<u>A-0007 - Hafstad, Desiree</u>	0,5	
<u>A-0008 - Nielsen, Dag Strand</u>	0,5	
<u>A-0009 - LLH Bergen og Hordaland (I)</u>	1,1	
<u>A-0010 - HivNorge</u>	27,5	1986 - 2016
<u>A-0011 - Malterud, Kirsti</u>	0,1	
<u>A-0012 - Kvalheim, Siri</u>	3,7	1986 - 2006
<u>A-0013 - Espedal, Bodil</u>	0,1	
<u>A-0014 - Bjørby, Pål</u>	0,5	
<u>A-0015 - Almedal, Calle</u>	0,6	1959 - 1989
<u>A-0016 - Løvaas, Rolf</u>	1,5	1932 - 1996
<u>A-0017 - Gatland, Jan Olav</u>	8,31	
<u>A-0019 - Hagelund, Jorun Astri</u>	0,1	
<u>A-0020 - Krogvig, Ragnhild</u>	0,5	
<u>A-0021 - Engesbak, Reidar</u>	0,1	
<u>A-0022 - Skeid, Svein</u>	4,11	
<u>A-0023 - Eikvam, Turid</u>	4,43	
<u>A-0024 - Vik, Aasmund</u>	10,3	
<u>A-0025 - Ohnstad, Anbjørg</u>	0,3	
<u>A-0026 - Jensen, Ingebjørg</u>	0,3	
<u>A-0027 - Oslo Pride AS</u>	4	
<u>A-0028 - Søgaard, Bente</u>	0,6	
<u>A-0029 - Ekroll, Øystein</u>	0,2	
<u>A-0030 - Hirsti, Tron</u>	0,5	
<u>A-0031 - Rauset, Øyvind</u>	0,1	
<u>A-0032 - Bjørnbekk, Tore</u>	0,3	
<u>A-0033 - Løvetann</u>	3,3	
<u>A-0034 - Abrahamsen, Hege</u>	0,1	
<u>A-0035 - Monsen, Rolf</u>	3,8	
<u>A-0036 - Silander, Tauno</u>	1	
<u>A-0037 - Arntzen, Jon Gunnar</u>	3	
<u>A-0038 - Solstad, Jeanette</u>	2	

<u>A-0040 - Olsen, Jens Torstein</u>	0,4	
<u>A-0041 - Havelin, Arnold</u>	5	1957 - 2010
<u>A-0043 - Elvebakk, Kenneth</u>	0,2	
<u>A-0044 - Rudå, Morten</u>	0,3	
<u>A-0045 - Høyer, Hans</u>	0,3	
<u>A-0046 - LLH Rogaland</u>	4,1	
<u>A-0047 - Bamseklubben</u>	7,2	
<u>A-0048 - Finnmark Pride</u>	1	
<u>A-0049 - Hatterud, Bjørn</u>	14	
<u>A-0051 - FRI Vestfold</u>	0,1	
<u>A-0052 - Steigum, Jorid Bakken</u>	0,81	
<u>A-0053 - Hernes, Sigfrid Ingebjørg</u>	0,2	
<u>A-0054 - Tor André Røkke</u>	0,2	
<u>A-0055 - Skage, Linda</u>	0,2	
<u>A-0056 - Lindtner, Synnøve</u>	0,2	
<u>A-0057 - LLH Bergen og Hordaland (II)</u>	30	
<u>A-0058 - Hauge, Arne Hagevik</u>	0,2	
<u>A-0059 - Anderssen, Norman</u>	0,1	
<u>A-0061 - Frydenlund, Stein Wolff</u>	3,8	
<u>A-0062 - Giertsen, Merethe</u>	0,1	
<u>A-0063 - Keldenich, Jean Francois</u>	0,4	
<u>A-0065 - Olsson, Bengt</u>	0,5	
<u>A-0067 - Økland, Maya</u>	3,1	
<u>A-0068 - Blikk</u>	6	
<u>A-0069 - Berg, Steinar</u>	0,3	
<u>A-0070 - Heli, Arne</u>	0,4	
<u>A-0071 - Bjerck, Birgit</u>	0,5	
<u>A-0072 - Nilsen, Lisbeth</u>	4,9	
<u>A-0073 - Jæger, Alf Martin</u>	0,1	
<u>A-0074 - FRI</u>	100	1982 - 2016
<u>A-0075 - Dahle, Torstein</u>	0,1	
<u>A-0076 - Bratberg, Terje Torberg Vevik</u>	0,2	
<u>A-0077 - Skalleberg, Arne</u>	0,1	
<u>A-0078 - Helseutvalget</u>	31,2	1982 - 2016
<u>A-0079 - Frøise, Torill Jørgensen</u>	0,1	
<u>A-0080 - Demirel, Yvonne</u>	0,5	

<u>A-0083 - Åpen Kirkegruppe</u>	6,2	1974 - 2014
<u>A-0085 - Farsund, Gunnar</u>	0,1	
<u>A-0086 - Åpne Høyre</u>	digitalt	
<u>A-0088 - LHBT-senteret (BUFDIR)</u>	1	
<u>A-0089 - Aarsund, Hans Jan</u>	0,2	
<u>A-0090 - Thorstensen, Liv</u>	0,1	
<u>A-0091 - Sibeko, Guro</u>	digitalt	
<u>A-0092 - Nettverk for likeverdig samliv</u>	0,1	2006 - 2013
<u>A-0093 - Johansen, Ottar</u>	0,2	
<u>A-0094 - Ask, Øystein</u>	0,15	
<u>A-0095 - Vikås, Bjørg</u>	0,2	2006 - 2013
<u>A-0096 - Hagland, Geir</u>	0,11	
<u>A-0097 - Støen, May-Britt</u>	digitalt	
<u>A-0098 - Eriksen, Anne C.</u>	0,11	
<u>A-0099 - Olsborg, Guro Bråten</u>	0,2	
<u>A-0100 - Lae, Erling</u>	0,1	
<u>A-0101 - Sapfonia</u>	0,8	
<u>A-0102 - Åpen Kirkegruppes foreldregruppe</u>	0,6	
<u>A-0104 - Alijeva, Natasha</u>	0,1	
<u>A-0106 - Mortensen, Ellen</u>	0,3	
<u>A-0107 - Foreningen for transpersoner i Norge (FTPN)</u>	0,1	
<u>A-0108 - UgleZ</u>	digitalt	
<u>A-0109 - Hasselgren, Helge</u>	0,4	
<u>A-0110 - Moe, Gunnar</u>	0,1	
<u>A-0111 - Skeiv Ungdom</u>	17,1	
<u>A-0114 - Åpen Kirkegruppe Trøndelag</u>	1	
<u>A-0115 - Blom, Ida</u>	13	
<u>A-0116 - Østvold, Per</u>	0,05	
<u>A-0117 - Skeivt arkivs samling</u>	1,41	
<u>A-0118 - Lundhaug, Erik</u>	1	
<u>A-0119 - Ellefsen, John</u>	0,6	
<u>A-0121 - SO</u>	0,3	
<u>A-0123 - Øie, Kjell Erik Ullmann</u>	0,7	
<u>A-0124 - Trondheim Pride</u>	digitalt	
<u>A-0125 - LLH Buskerud</u>	4	
<u>A-0126 - Saunders, Christopher</u>	0,4	

<u>A-0127 - Bruun-Olsen, Karl-Johan</u>	0,1	
<u>A-0128 - FRI Midt-Norge</u>	8,4	
<u>A-0129 - Follestad, Tore Hole</u>	0,1	
<u>A-0130 - PION</u>	0,3	
<u>A-0131 - Mack, Dermot</u>	0,2	1953 - 2006
<u>A-0132 - Skeive livsminner</u>	digitalt	1914 - 2023
<u>A-0133 - Bokarkiv</u>	5,33	
<u>A-0134 - Skeiv Ungdom Trøndelag</u>	1	
<u>A-0135 - Ulriksen, Kjersti</u>	0,1	1988 - 2010
<u>A-0136 - Kristiansen, Hans Wiggo</u>	digitalt	
<u>A-0138 - Skeive studenter UIB</u>	0,3	
<u>A-0139 - Tveten, Ulf</u>	1,3	
<u>A-0140 - Høibakken, Eiliv</u>	21	
<u>A-0141 - Sløgedal, Gudrun</u>	0,5	
<u>A-0143 - Jensen, Finn</u>	0,4	
<u>A-0144 - Tafjord, Turid</u>	0,7	
<u>A-0145 - FRI Oslo og Akershus</u>	21	
<u>A-0146 - Indahl, Trond</u>	0,05	
<u>A-0149 - Pedersen, Miriam Aurora Hammeren</u>	digitalt	
<u>A-0151 - Rossnes, Regine Folkman</u>	digitalt	
<u>A-0152 - Minnemateriale etter 25. juni 2022</u>	10	2022

